

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת ויחי תשע"ב

ויקרבו ימי ישראל למות וגו' (מ"ז - כ"ט)

מסופר: כשקרבו ימיו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א ונחלשו כוחותיו, קרא לחתנו הרה"ק רבי אברהם חיים ממיקולאב זיע"א וציוה עליו להכין ספר שבו יעתיקו את כל הפתקאות (קוויטלאך) שהוא יקבל מכאן ואילך. הרה"ק רבי אברהם חיים בלבו, לשם מה ביקש ממנו הרבי בקשה זו, הרי אין בהם דברי תורה רק בקשות אישיות של יהודים. עודנו מהרהר כך והנה הגיע אליו הגבאי של הרבי לקרוא לו שיבוא בדחיפות אל הרבי, הוא קם בזריזות ומיהר לבוא אליו, ואז אמר לו הרה"ק רבי מאיר: כוחי עתה אינו כבעבר ואיני יכול להתפלל עבור הבאים אלי בבקשותיהם, מאחר והנני חושש פן אני נהנה מכספי אחרים בלי שתפילותי יסייעו להם ונמצא כספם, חלילה, גזל בידי, לכן בקשתי לרשום את בקשותיהם בספר ואת הספר יניחו בקברי לאחר פטירתתי, כדי שאם יהיה מישהו שלא פעלתי עבורו בעולם הזה, אפעל למענו בעולם הבא.

ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים (מ"ז - ל')

"ושכבתי עם אבותי" כשהאדם הולך לישון עם עול מלכות שמים כדרך ששכבו האבות לישון, או שמצייר לעצמו צורת אבותיו הק' קודם השינה, עי"ז ישן בקדושה וטהרה וזוכה ל"ונשאתני ממצרים" לצאת ממצרים מעמקי הקליפות.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ויתחזק ישראל וישב על המטה (מ"ח - ב')

יש לרמז מ"ש בגמרא (נדרים ל"ט ע"ב) אמר רבי אחא בן חנינא כל המבקר את חולה נוטל אחד משישים מחליו, ובבן גילו דוקא. והנה ידוע שיוסף היה בר מזלו של יעקב, שכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, ולכן כשבא יוסף אל יעקב נטל ממנו אחד משישים מחליו, ולכן נתחזק יעקב וישב על המטה, כי הוקל ממנו החולי. והרמז בפסוק "המטה" גימטרי' נ"ט, כלומר על שניטל ממנו חלק אחד משישים ונשאר אצלו רק נ"ט חלקים כמנין "המטה", לכן ויתחזק ישראל וישב על המטה.

(טעמי המנהגים בשם האריז"ל זיע"א)

וידגו לרב בקרב הארץ (מ"ח - ט"ז)

שני דברים מצינו בדגים, א) הדגים פרים ורבים לרוב ואין כל עין הרע שולטת בהם. ב) יש בדגים מידה רעה מאד שדג גדול בולע את הקטן ממנו, דבר שלא מצינו בבעלי חיים אחרים, מעולם לא ראינו אריה בולע אריה קטן ממנו. ולכן בירך יעקב אבינו את בני יוסף בלשון "וידגו לרוב", דהיינו "וידגו" יתברכו ויהיו דומים לדגים רק במידה של "לרוב" שיתרבו למאות ולרבבות ולא ישלוט בהם עין הרע, אבל לא ברכם בשאר הדברים התכונות המצויים בדגים.

(הרה"ק רש"ב מפרשיסחא זיע"א)

אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי (מ"ח – כ"ב)

וברש"י "בחרבי ובקשתי" – "בצלותי ובעבותי" שרומז לתפילה. וקשה למה נמשלה התפילה דוקא לקשת שהוא כלי מלחמה. והתירוץ הוא, שכאשר האדם רוצה לירות חץ מתוך הקשת, ידוע הדבר שככל שימתח יותר את מיתר הקשת, יעוף החץ למרחק גדול יותר. כך הוא גם בענין התפילה, ככל שהאדם יתאמץ וימתח את מיתרי לבו בכוונת התפילה כך תגיע תפילתו גבוה יותר ותבקע רקיעים.

(הרה"ק רמ"מ מקאצק זיע"א)

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מ"ט – א')

פעם בא אחד מהחסידים החשובים אל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א וביקש ממנו שיאמר לו דברי חיזוק שיהיה לו תמיד לתועלת, אמר לו הרה"ק מרוזין: דע לך, שקודם ביאת המשיח יעמוד האמונה והדת כולה על חוט השערה, והעצה להתגבר על זה יהיה ע"י אסיפת חברים בכל שבת קודש ולדבר מצדיקים. וזה יהיה לתועלת לחיזוק הדת והאמונה. וזה שרמז יעקב אבינו לבניו, "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", "יקרא" הוא לשון קר וצונן, "באחרית הימים" היינו בעקבתא דמשיחא, שאז תהיה קרירות גדולה בעניני אמונה בד' ובמשה עבדו. וסיים הרבי ואמר לאותו חסיד: אני מתנה אתכם ג' דברים, (א) שתזכרו את דברי, (ב) שתקיימו את דברי, (ג) שתספרו זאת ברבים.

(נר ישראל)

מאשר שמנה לחמו (מ"ט – כ')

לא אמר "אשר שמנה לחמו" אלא מאשר שמנה לחמו, מהשכר המגיע לו, יהיה שמנה לחמו, אבל אין זה כל שכרו המגיע לו כי יזכה גם ל"הקרן קיימת לעולם הבא".

(נועם מגדים)

ויאמר לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו (נ"ט – ט"ו)

יש מפרשים "לו ישטמנו יוסף", כלומר הלוואי ישטמנו יוסף בלבו ולא יעשה לנו מעשה, ואם חפץ לעשות לנו ישיב לנו על כל הרעה שגמלנונו כי מה עשינו לו, גרמנו לו שנעשה מלך מחמת שמכרנוהו ונתגלגל הדבר ונעשה מלך במצרים, כן יעשה לנו.

(בעל הטורים)

פניני השבת

ויברך אלקים את יום השביעי (בראשית ב' – ג')

איתא במדרש "ברכו במאור פנים אינו דומה פניו של אדם בחול למאור פניו בשבת". דין הוא בשבע ברכות שאין מברכים אותם בכל יום שבעת ימי המשתה אלא כשיש אורח חדש שהוא "פנים חדשות", ברם בשבת אין צורך בפנים חדשות, והטעם הוא משום שבשבת הרי כל אדם מקבל מאור פנים אחר, וממילא כל אחד ואחד הוא "פנים חדשות", שכן אין אלו הפנים של אתמול.

(שפת אמת)